USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Marie Žišková, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Krajského soudu v Českých Budějovicích na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi Krajským soudem v Českých Budějovicích a Okresním soudem v Pelhřimově, za účasti žalobce: M. T.-W., zast. JUDr. Marií Cilínkovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Bolzanova 1, a žalovaného: Ministerstvo zemědělství, Pozemkový úřad Pelhřimov, za účasti: I. Pozemkový fond ČR, územní pracoviště Pelhřimov, a II. L. Č., s. p., o vydání nemovitostí, vedené u Okresního soudu v Pelhřimově pod sp. zn. 5 C 552/2003,

takto:

I. Příslušný vydat rozhodnutí ve věci, vedené u Okresního soudu v Pelhřimově pod. sp. zn. 5 C 552/2003, o vydání nemovitostí, je soud v občanském soudním řízení.

II. Usnesení Okresního soudu v Pelhřimově ze dne 27. října 2003, čj. 5 C 552/2003-75, se zrušuje.

Odůvodnění:

Podáním doručeným zvláštnímu senátu dne 16. prosince 2003 navrhl Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodnutí ve sporu o pravomoc (kompetenční spor) podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který vznikl mezi ním a Okresním soudem v Pelhřimově, u něhož napadla žaloba o vydání nemovitostí v záhlaví označené věci.

Ze spisu vyplynuly tyto skutečnosti:

Uvedená žaloba označená jako „žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne .....“ napadla u Okresního soudu v Pelhřimově dne 10. 10. 2003. Podle žalobního tvrzení žalobce uplatnil v zákonem stanovené lhůtě nárok na vydání v žalobě blíže označených nemovitostí, jejichž původním vlastníkem byl žalobcův otec Dr. J. . T.-W.; žalovaný pozemkový úřad rozhodnutím ze dne 2. září 2003, čj. Ž 1746/92/R-1/Mgr. Šteklová, rozhodl, že žalobce není vlastníkem označených nemovitostí (§ 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku v platném znění), neboť jeho otec byl vyhláškou ONV v Ledči nad Sázavou ze dne 20. 8. 1945, čj. 11097/45, označen za osobu německé národnosti ve smyslu § 1 odst. 1 dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb. Z hlediska svého původu i jednání vykazoval příslušnost k německé národnosti a neprokázal žádnou činnost relevantní pro udělení výjimky z konfiskace, naopak sloužil v německé branné moci. Žalobce namítá, že jeho otec neměl být označen za osobu německé národnosti ve smyslu dekretu prezidenta republiky č. 12/1945 Sb.; to že jeho otec byl osobou rakouské národnosti, což sám žalovaný uznává, nemůže

být překážkou k vydání nemovitostí žalobci. Navrhl proto, aby soud po provedení v žalobě navržených důkazů rozhodnutí žalovaného zrušil a nahradil rozsudkem, jímž uloží žalovanému označené pozemky žalobci vydat.

Okresní soud v Pelhřimově usnesením ve výroku uvedeným rozhodl tak, že věc se postupuje Krajskému soudu v Českých Budějovicích jako soudu věcně i místně příslušnému. V odůvodnění uvedl, že z obsahu žaloby s ohledem na stanovenou osobu žalovaného, osob zúčastněných na řízení i samotný název žaloby se jedná o žalobu podanou ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., neboť podle § 4 odst. 1 písm. a) cit. zákona žalobce vymezuje v žalobě název žaloby, ve smyslu §§ 33 a 34 stanovuje okruh účastníků na straně žalobce i osob zúčastněných na řízení. Z tohoto je patrné, že žaloba není podávána podle části páté o. s. ř. Dovodil pak věcnou i místní příslušnost Krajského soudu v Českých Budějovicích podle § 7 odst. 1, 2 a 5 soudního řádu správního.

V návrhu na řešení kompetenčního sporu Krajský soud v Českých Budějovicích poukázal na to, že žalobkyně (správně žalobce) se domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného a vydání rozsudku, podle kterého by byla určena povinnost vydat požadované konkrétně označené nemovitosti. O takovém návrhu nemůže krajský soud jako soud působící ve správním soudnictví podle soudního řádu správního rozhodovat, neboť se v daném případě nejedná o žalobu proti rozhodnutí vydanému v oblasti veřejné správy (pravomoc soudu stanovena v § 4 s. ř. s.), ale o rozhodnutí, vydané správním orgánem v mezích zákonné pravomoci svěřené mu zvláštním zákonem v soukromoprávní záležitosti. V tomto směru se také žalobkyni (správně žalobci) dostalo správním orgánem zcela v souladu s platnou právní úpravou poučení. Novelizovaná část pátá o. s. ř. umožňuje, aby každý, kdo je rozhodnutím jiného (zejména správního) orgánu ve věcech uvedených v § 244 odst. 1 o. s. ř. dotčen, mohl se obrátit se žalobou na soud, který rozhodne v civilním nalézacím správním řízení v plné jurisdikci a instančním postupem. Jde o nové projednání stejné věci, která byla pravomocně rozhodnuta správním orgánem, a to v civilním nalézacím řízení před soudem. Tím je zajišťována soudní ochrana před rozhodnutím správního orgánu ve věcech soukromého práva v souladu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Takové rozhodování je založené nikoli pouze na kontrole zákonnosti rozhodnutí správního orgánu, jehož výsledkem by bylo kasační rozhodnutí soudu.

K návrhu se vyjádřil pouze žalovaný. Uvedl, že jeho rozhodnutí řešilo otázku vlastnictví v něm označených nemovitostí podle ustanovení § 9 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb., tedy otázku vyplývající z občanskoprávních vtahů ve smyslu § 244 o. s. ř. Nejde tedy o rozhodnutí o právech a povinnostech fyzických či právnických osob v oblasti veřejné správy, a proto se v případě projednávání žalob proti rozhodnutí pozemkového úřadu podle cit. ustanovení zákona o půdě postupuje podle § 244 a násl. o. s. ř. a nikoli podle zákona č. 150/2002 Sb. V tomto smyslu byl žalobce žalovaným poučen s tím, že proti rozhodnutí pozemkového úřadu není přípustné odvolání. To žalovaný dovodil z toho, že ustanovení § 9 odst. 6 zák. č.

229/1991 Sb., o možnosti podat opravný prostředek k soudu proti rozhodnutí podle § 9 odst. 4 zákona, nebylo dosud novelizováno. Žaloba byla podána v souladu s poučením v zákonné lhůtě k příslušnému soudu - Okresnímu soudu v Pelhřimově podle § 250 odst. 2 o. s. ř. Z toho plyne, že správní orgán není účastníkem řízení o žalobě podle § 244 a násl. o. s. ř. a nemůže být proto žalovaným. Žaloba podle § 244 a násl. o. s. ř. by měla požadovat přímo vydání předmětných nemovitostí, ale nikoli již zrušení rozhodnutí pozemkového úřadu, protože podle § 250j o. s. ř. soud, shledá-li, že o věci mělo být správním orgánem rozhodnuto jinak, rozhodnutí správního orgánu neruší, ale vydá rozsudek, kterým jej zcela nebo zčásti nahradí. Proto je nepochybné, že jde o žalobu podle § 244 a násl. o. s. ř. a Okresní soud v Pelhřimově je příslušný k jejímu projednání.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi soudem ve správním soudnictví a soudem v občanském soudním řízení se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Je třeba předeslat, že obecné otázky řízení o kompetenčních sporech, formy rozhodování, stanovení okruhu účastníků atd. jsou nyní upraveny zákonem č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

V projednávané věci se žalobce domáhá vydání v žalobě blíže označených nemovitostí poté, co předchozím rozhodnutím Ministerstva zemědělství, Pozemkového úřadu Pelhřimov, nebylo jeho nároku na jejich vydání vyhověno; bylo určeno, že žalobce není vlastníkem těchto nemovitostí. Žaloba obsahuje náležitosti předepsané ustanovením § 246 odst. 2 o. s. ř., včetně toho, jak má být spor rozhodnut. Žalobce se podanou žalobou domáhá nahrazení rozhodnutí správního orgánu navrhovaným výrokem soudního rozsudku (§ 250j o. s. ř.). Při posouzení tohoto právního úkonu žalobce ve smyslu § 41 odst. 2 o. s. ř., tedy podle jeho obsahu, i když je úkon nesprávně označen, je tak zřejmé, že jde o žalobu podle části páté o. s. ř. („Řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem“) podle § 244 a násl. o. s. ř. Na tomto závěru nemůže ničeho měnit ani to, že žalobce v žalobě (nadbytečně) předpokládá zrušení označeného rozhodnutí správního orgánu, přehlížeje, že v řízení podle části páté o. s. ř. při rozhodnutí věci rozsudkem podle § 250j nedochází ke zrušení správního rozhodnutí, nýbrž právě k jeho nahrazení, a to v takovém rozsahu, v jakém je rozsudkem soudu dotčeno. Tento následek musí být uveden ve výroku rozsudku.

Proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnout o věci přísluší soudu v občanském soudním řízení.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona č. 131/2002 Sb. dále zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o sporu rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Druhým výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení okresního soudu, které výroku, jímž byla kompetence určena, odporuje.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

Konf 123/2003-10

V Brně 22. června 2004

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu